

Operatiivinen palvelutuotantosopimus Turun kaupungin lasten kasvatuksen ja opetuksen pääprosessin suomenkielisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisesta vuonna 2013

Sisällys

Sopimuksen tarkoitus.....	3
Sopimusosapuolet.....	3
Toiminnan arvot.....	3
Toimintaympäristö ja sen mahdolliset muutokset	4
Asiakkuudet ja palvelujen kysyntä vuonna 2013	5
Toimintatapoja koskevat keskeiset periaatteet ja niiden muutokset.....	6
Turku-sopimus 2013 – 2016	6
Sopimuksen tarkoittaman toiminnan resursointi	7
Toiminnan tehostaminen	9
Tavoitteet toimintavuodelle	9
Tulosalueiden yhteiset tavoitteet.....	9
Operatiivisen palvelutuotantosopimuksen tavoitteet varhaiskasvatuksen tulosalueella	10
Allekirjoitukset	17
Ennuste 2013	18

Sopimuksen tarkoitus

Tällä operatiivisella palvelutuotantosopimuksella pääprosessia edustava palvelujohtaja ja palvelutuotantoa edustava tulosaluejohtaja sopivat kasvatus- ja opetuslautakunnan ja kaupunginhallituksen välisen strategisen palvelusopimuksen asettamien tavoitteiden mukaisesta palvelutoiminnan laajuudesta ja resursseista sekä toimista palvelutuotannon kehittämiseksi.

Sopimusosapuolet

Tämän sopimuksen osapuolia ovat Lasten kasvatuksen ja opetuksen pääprosessi, jota edustaa palvelujohtaja Vesa Kulmala sekä varhaiskasvatuksen tulosalue, jota edustaa tulosaluejohtaja Maija-Liisa Rantanen. Sopimuksen osapuolena on myös sivistystoimialan hallinto, koska se tuottaa tukipalveluja varhaiskasvatuksen tulosalueelle. Sopimuksen hyväksyy kasvatus- ja opetuslautakunta. Prosessin valvojana toimii toimialajohtaja Timo Jalonen.

Toiminnan arvot

Turun kaupungin visio 2015

”Suomen Turku on kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuurin ja osaamisen keskus, jossa on erinomainen elämisen laatu sekä innovatiivinen toimintaympäristö.”

Lähtökohdانا on kestävästi kehittyvä ja tasapainoinen Turku ja keskeisiä tavoitelinjauksia ovat:

- Tasapainoinen talous
- Kilpailukykyinen Turku
- Ydinpalveluihin keskittyminen
- Hyvä hallinto

Sivistystoimialan visio

Turussa kasvatus- ja opetuspalvelut mahdollistavat kaiken ikäisille oppijoille edellytykset kehittyä yksilöinä omien vahvuuksiensa ja tavoitteidensa pohjalta. Sivistystoimiala on haluttu työpaikka, jossa työskentelee innostunutta, arvostettua ja osaavaa henkilökuntaa. Turun kasvatus- ja opetuspalvelut ovat maan parhaimmista ja toimivat esimerkkinä muille.

Sivistystoimialan toiminta-ajatus

Turun sivistystoimialan henkilöstö järjestää laadukkaita ja monipuolisia kasvatus- ja opetuspalveluita yhteiskuntavastuullisesti asiakkaan tarpeista lähtien.

Sivistystoimiala edistää Turun seudun vetovoimaisuutta sekä asukkaiden hyvinvointia, elämäntilannetta ja aktiivisuutta.

Sivistystoimialan arvot

Sivistystoimialan arvot noudattavat kaupungin yhteisiä arvoja. Näiden arvojen pohjalta on luotu sivistystoimialan ohjaavat periaatteet, jotka ovat *Asiakaslähtöisyys*

- palvelutarpeiden ennakointi ja joustava reagointi muuttuviin tarpeisiin
- palvelut ovat monipuolisia, sisältävät riittävästi valinnan mahdollisuuksia ja ovat joustavasti ja tasa-arvoisesti asiakkaiden käytettävissä
- asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen

Osaaminen ja luovuus

- monialaisen henkilöstön osaamispääomasta huolehtiminen
- muiden osaamisen arvostaminen
- ennakkoluuloton uusien keinojen ja menetelmien käyttäminen toiminnassa
- rohkea vaihtoehtojen etsintä käytäntöjen toimivuuden lisäämiseksi sekä lähi- että verkko- ja etäpalveluiden avulla

Vastuullisuus

- sosiaalinen kestävyys (terveet elämäntavat, oikeudenmukaisuus, hyvät ihmissuhteet)
- kulttuurinen kestävyys (suomalaisen ja turkulaisen kulttuurin ja perinteen välittäminen ja arvostaminen sekä monikulttuurinen oppimisympäristö)
- ekologinen kestävyys (luonnon monimuotoisuuden ja puhtaan luonnon säilyttäminen tuleville sukupolville, säästeliäs raaka-aineiden ja energian käyttö)
- taloudellinen kestävyys (kokonaisvaltainen taloudellisuus, jossa huomioidaan päätöksen vaikutukset tulevaisuudessa myös suhteessa muihin toimijoihin)

Tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus

- tasapuolisesti ja oikein kohdennettu tuki kasvulle ja kehitymiselle
- tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen toisten ihmisten huomioonottaminen
- yhteistoiminta sidosryhmien kanssa (koti, muut hallintokunnat, luottamusmiehet, muut vertaistoimijat, työelämä) paikallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti
- toimivat työyhteisötaidot
- hyvä johtaminen

Kansainvälisyys

- valmius toimia kulttuurikontekstista riippumatta eri tilanteissa, eri kulttuurien ymmärtäminen, omien arvojen ja kulttuuripohjan tiedostaminen
- kansainväliseen opiskeluun ja työelämään valmentaminen
- liikkuvuuden lisääminen

Toimintaympäristö ja sen mahdolliset muutokset

Varhaiskasvatuspalvelujen piiriin hakeutuneiden määrä on ollut kasvussa vuodesta 2008. Viralliset ennusteet alle kouluikäisten määrästä ennustavat myös kasvua tulevina vuosina. Samaan aikaan palvelujen piirissä olevien lasten määrän suhteellinen osuus on ollut hitaassa kasvussa. Vieraskielisten lasten määrä omalta osaltaan on kasvussa. Myös erityistä tukea tarvitsevien lasten osuus on ollut kasvussa. Palvelujen kysynnän kasvu asettaa haasteen rekrytointiin, erityisesti lastentarhanopettajien rekrytointiin on panostettava.

Haasteena on perhepäivähoidon säilyminen yhtenä päivähoidon vaihtoehtona. Uusien perhepäivähoitajien rekrytointi työelämästä poistuvien hoitajien tilalle on haasteellista. Perhepäivähoidossa korostuu yksityisen palvelutuotannon osuus. Ryhmäperhepäivähoito tuotetaan ainoastaan yksityisenä tuotantona.

Asiakkuudet ja palvelujen kysyntä vuonna 2013

Seuraavassa taulukossa on esitetty palvelun piirissä olevien lasten lukumääriä tammikuu-huhtikuu ajalta 2011-2013. Lukumäärissä on mukana myös ruotsinkielisissä palveluissa olevat lapset, joita oli tammikuussa 2013 kaupungin omissa päiväkodeissa 352 lasta ja perhepäivähoidossa 4 lasta sekä hankittujen palvelujen piirissä 134 lasta. Lasten hoidon tukien osalta tarkkaa tilastotietoa ei ole käytettävissä kieliryhmittäin, yksityisen hoidon tukea saa kuitenkin noin 26 lasta ruotsinkielisessä päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Koska hankittujen palvelujen ja lasten hoidon tukien hallinnointi on keskistetty yksityisten palvelujen tilaajayksikköön, mikä on osa suomenkielistä varhaiskasvatuksen tulosaluetta, ko. palvelujen piirissä olevat lapset ja määrärahat ovat osa tätä sopimusta. Olemassa olevat hoitopaikat ovat 100 % käytössä huhtikuussa 2013.

	2011				2012				2013			
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti
Kaupungin oma tuotanto												
Kaupungin omat yht, ei avoin	5560	5609	5674	5707	5674	5694	5746	5788	5681	5710	5766	5781
Päiväkoti	5109	5149	5207	5235	5224	5244	5295	5337	5272	5295	5352	5371
-joista esiopetuksessa	1287	1283	1280	1279	1216	1214	1215	1209	1280	1280	1278	1277
Perhepäivähoito	451	460	467	472	450	450	451	451	409	415	414	410
Avoin varhaiskasvatus	472	476	466	482	464	468	474	521	515	542	538	565
Hankitut palvelut												
Hankitut yhteensä	718	734	747	760	875	900	902	921	1087	1103	1107	1112
Maksusitoumus (ent. ostop)	290	288	285	285	143	141	141	140	75	75	75	75
Palveluseteli	425	444	460	469	726	751	752	775	999	1015	1021	1026
-ostetuista esiopetuksessa	125	125	123	122	136	137	135	135	157	155	156	156
Seutusopimus	3	2	2	6	6	8	9	6	13	13	11	11
Avoin varhaiskasvatus	0	0	0	0	53	52	54	54	43	48	47	48
Lasten hoidon tuet												
Kotihoidon tuki	2082	2139	2181	2355	2103	2104	2189	2306	2121	2163	2202	2248
Yksityisen hoidon tuki yht.	808	810	805	821	652	659	682	691	636	661	673	672
- päiväkotit	475	485	487	488	305	302	294	299	248	255	256	249
- perhepäivähoito	290	281	277	279	274	281	285	286	293	302	309	303
- hoito lapsen kotona	43	44	41	54	49	55	73	75	57	63	64	74
- ryhmäperhepäivähoito	0	0	0	0	24	21	30	31	38	41	44	46

Syksyn 2013 suunnittelussa varaudutaan noin 150 hoitopaikan lisäykseen omassa tuotannossa, tämän hetkisen tiedon mukaan yksityinen tuotanto ei ole merkittävästi laajenemassa vuoden 2013 aikana. Tarkempi ennuste on sivulla 18. Vuonna 2012 kaupungin oman tuotannon päiväkotipaikan kustannus oli noin 11 340 euroa.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa on edelleen tarkoitus laajentaa noin 80 paikalla, esim. kerhotoimintana. Tähän laajennukseen tarvittaneen noin 150 000 euroa. Kustannus on arvioitu vuoden 2012 kustannusten pohjalta, kustannus avoimissa palveluissa oli noin 1 778 euroa/kerhopaikka.

Talousarviota laadittaessa lähdettiin siitä, että henkilöstömenot olisivat sen mukaiset mitä henkilökuntaa on todellisuudessa tuottamassa päivähoitopalveluja. Tämän johdosta tiukan ohjeluvun vuoksi määrärahoja ei voitu kohdistaa enempää kuin 5 366 000 euroa hankittuihin palveluihin. Vuonna 2012 palveluseteliin lasta kohden käytettiin n. 8 360 euroa. Alkuvuoden käytön perusteella tulee palvelusetelin käyttö olemaan n. 7,7 miljoonaa. Käyttöä lisää se, että yksi nykyisistä tuottajista on ilmoittautunut palvelusetelituottajaksi, aikaisemmin ko. tuottajan yksiköt ovat toimineet ainoastaan yksityisen hoidon tuella ja sen kuntalisällä, toisaalta tämä aiheuttaa sen, että yksityishoidon tuen määrärahat eivät toteudu ennustetusti.

Varhaiskasvatuksen tulosalueella on ollut merkittävässä määrin avoimia vakansseja, jotka on täytetty määräaikaista, eikä niiden määräaikaistaan käyttöön ole ollut muuta perustetta kuin vuoden sisällä tapahtuvat kysynnän muutokset. Tätä sopimusta laadittaessa on noin 80 työsuhdetta muutettu toistaiseksi voimassa olevaksi ja edelleen vuoden 2013 aikana tullaan n. 30 työsuhdetta muutamaan toistaiseksi voimassa olevaksi.

Toimintatapoja koskevat keskeiset periaatteet ja niiden muutokset

Valtioneuvosto on valtioneuvoston ohjesäännön nojalla antanut 28.2.2002 periaatepäätöksen varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Asiakirjan tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen sisällön ja laadun kehittämistä koko siinä palvelu- ja tukijärjestelmässä, joka on luotu lasten ja perheiden tueksi ennen lasten oppivelvollisuuden alkamista. Siitä huolimatta, että kunnan varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ei ole lakisääteinen, lähes kaikissa Suomen kunnissa on kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka pohjalta on laadittu yksikkökohtaiset suunnitelmat.

Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman vuoden 2005 painoksesta valmistuu keväällä 2013 uudistettu painos, jossa on huomioitu uusina sisältöalueina media-, globaali- ja ruokakasvatus. Lisäksi huomiota on kiinnitetty kestävään kehitykseen, kiusaamisen ehkäisyyn sekä lapsen ja perheen osallisuuden lisäämiseen. Turun varhaiskasvatussuunnitelma on varhaiskasvatuksen sisällöllisen kehittämisen ja ohjauksen väline, jota noudattamalla perheiden tasa-arvoisuus lisääntyy huolimatta siitä, missä päivähoitomuodossa tai –yksikössä lapsi on hoidossa. Varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön toimintakauden alussa 1.8.2013, ja syksyn aikana henkilökuntaa perehdytetään uuden suunnitelman käyttöönottoon sekä yksikötason suunnitelmien laadintaan

Turku-sopimus 2013 – 2016

Turku-sopimuksesta on nostettu tähän asiakirjaan seuraavat sivistystoimialaa erityisesti koskevat näkökulmat.

Sopimuksen peruseriaatteet ovat:

- Terve talous on kaiken toiminnan perusta
- Turvataan peruspalvelut
- Sitoudutaan kestäväan kasvun ja kestäväan kehityksentavoitteiseen – ilman työpaikkoja ei ole kasvua, eikä työpaikkoja synny ilman yritysystävällistä ilmapiiriä
- Uusi Turku on 2016 vahva ja nykyistä laajempi seutukunnan keskus

Ennaltaehkäisy on avainsana palveluiden järjestämisessä ja siihen panostetaan. Varhaiskasvatuksen kehittämistä jatketaan tarjoamalla perheiden eritarpeista lähteviä, monipuolisia palveluita. Uudistuvan Turun perusopetus on laadukasta ja tarjoaa riittävät tukipalvelut. Kansalaisjärjestöt otetaan tiiviimmin mukaan kehittämään hyvinvoivaa Turku. Uudistuneessa Turussa myös tasataan hyvinvoinnin eroja kaupungin eri alueiden välillä, lähipalveluista pidetään huolta ja maahanmuuttajien kotouttamistoimintaa kehitetään. Osana uudistusohjelman laadintaa tehdään koko kaupungin toiminnan kattava palveluanalyysi sen arvioimiseksi, tehdäänkö strategiisiin tavoitteisiin nähden oikeita asioita ja tehdäänkö niitä oikealla tavalla.

Toimintojen vaikuttavuutta arvioidaan entistä paremmin voimavarojen ohjaamiseksi mahdollisimman tuloksellisesti. Samalla arvioidaan mistä toimintatavoista ja -malleista on perusteltua luopua ja mitä palveluja voidaan korvata vaikuttavuudeltaan paremmilla. Uusien palveluprosessien kehittämisessä ja toimintamallien käyttöönottamisessa panostetaan henkilöstön osaamisen ja ideoiden hyödyntämiseen ja hyvään johtamiseen ja vuorovaikutukseen. Kaupungilla on kaikissa tilanteissa vastuu palveluiden laadusta. Tavoitteena on, että palvelut tuotetaan laadukkaasti ja nykyistä kustannustehokkaammin. Tarkemmat linjaukset tuotantotavoista määritellään kutakin palvelua ohjaavassa strategiassa.

Sopimuksen tarkoittaman toiminnan resursointi

Varhaiskasvatuksen tuotantoon on varattu talousarviossa määrärahoja seuraavasti. Seuraavassa taulukossa on vuoden 2013 määrärahat koko palvelutuotantoon sisältäen kunnallisen, hankitun palvelun ja avustukset. Vuoden 2012 tilinpäätös ja vuoden 2013 talousarvio eivät suoraan ole verrannollisia, koska organisaatio- ja talousarviorakenne ovat muuttuneet vuoden 2013 alussa. Toimitilojen vuokramäärärahat n. 7,9 miljoonaa ovat siirtyneet toimialan yhteisistä menoista tulosalueiden talousarvioon, lisäksi puhe- ja it-palvelujen ostoon on siirretty 267 000 euroa. Ruotsinkieliselle tulosalueelle on omasta tuotannosta siirtynyt yhteensä noin 3,7 miljoonaa euroa, vuokrat n. 482 000 ja puhe- ja it-palvelut 16 600.

	Tulosyksikkö	1000VAVARKPA	1000VAVARKPA
		Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatus
		TP 2012 (EUR)	TA 2013 (EUR)
Rakenne		EUR	EUR
TA-TULOT YHTEENSÄ		-7 298 982,09	-7 790 558,88
TA-MENOT YHTEENSÄ		74 717 437,23	85 443 569,76
NETTO (TU-ME)		67 418 455,14	77 653 010,88
POISTOT		61 347,76	
Tiliryhmä		67 495 595,13	77 653 010,88

Seuraavassa taulukossa on eritelty määrärahat tulosalueen oman tuotannon osalta

	Tulosyksikkö	Kokonaistulos	Kokonaistulos
		TP 2012 (EUR)	TA 2013 (EUR)
Rakenne		EUR	EUR
TA-TULOT YHTEENSÄ		-7 081 301,69	-7 508 354,88
TA-MENOT YHTEENSÄ		53 677 406,91	66 530 470,92
NETTO (TU-ME)		46 596 105,22	59 022 116,04
1000TM	KUSTANNUSLAJIT	46 596 105,22	59 022 116,04
10003A	TOIMINTATUOTOT	-7 081 301,69	-7 508 354,88
100030A	Myyntituotot	-300 085,66	-285 799,56
100032A	Maksutuotot	-6 776 563,73	-7 222 555,32
100033A	Tuet ja avustukset	-3 358,53	
100035A	Muut toimintatuotot	-1 293,77	
10004A	TOIMINTAKULUT	53 677 406,91	66 530 470,92
100040A	Henkilöstökulut	46 382 771,26	50 593 368,00
100043A	Palvelujen ostot	5 988 013,26	6 597 241,56
100045A	Aineet, tarvikkeet	922 691,26	922 074,84
100048A	Muut toimintakulut	383 931,13	8 417 786,52
POISTOT		61 347,76	
Tiliryhmä		46 673 245,21	59 022 116,04

Seuraavassa taulukossa on eritelty määrärahat palvelujen hankintaan ja lasten hoidon tukiin, seuraavat luvut ovat nettolukuja, ne sisältävät päivähoitomaksutulaja maksusitoumusten osalta 282 000 euroa.

		TP 2012 (EUR)	TA 2013 (EUR)
Tulosyksikkö		EUR	EUR
1000VAYKPATI	Yksityisten palvelui	20 822 349,92	18 630 894,84
31600	VA/Esiopet.ostopalv.	616 664,85	632 105,04
31601	VA/S.kunt. ostopalv.	90 691,94	39 000,00
31602	VA/Sij.lasten ostopa	251 737,70	249 360,00
31603	VA/Osto-pk ostopalv.	839 507,61	304 466,04
31604	VA/Palveluseteli	6 086 124,75	5 366 618,04
31605	VA/Yksit.palvel.yht.	247 204,02	349 345,68
31700	VA/Lasten hoid. tuet	12 690 419,05	11 690 000,04

Toiminnan tehostaminen

Vaikka toimintaa on lakisääteisenä palveluna laajennettava vastaamaan kysyntää, on varhaiskasvatuksenkin tulosalueella tehty sopeuttamistoimenpiteitä, jotta kustannusten nousua voitaisiin päätösten mukaisesti hillitä. Toimenpiteinä on mm. palveluohjauksen kehittäminen ja tukipalvelujen arviointi ja kehittäminen.

Tavoitteet toimintavuodelle

Tulosalueiden yhteiset tavoitteet

Kaupunginvaltuusto on päättänyt käsitellessään vuoden 2013 talousarviota seuraavista sitovista tavoitteista:

- Varhaiskasvatuksessa monipuolistetaan palvelurakennetta ja palvelua laajennettaessa suunnataan painopiste yksityisiltä tuottajilta hankittuihin palveluihin
  - o Mittari seuranta varten
  - o Kunnallisen ja hankitun palvelun osuus
- Suunnataan resursseja ennaltaehkäisevään työhön ja lapsen ja oppilaan oikea-aikaiseen kasvun- ja oppimisen tukeen lähikoulu- ja -päiväkotiperiaatteen mukaisesti
  - o Mittari seuranta varten
  - o Osa-aikaisen erityisopetuksen määrä
- Hyvinvoinnin lisääminen kehittämällä varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän työn menetelmiä osana perustoimintaa ja yhteistyössä muiden tahojen kanssa
  - o Mittari seuranta varten
  - o Kouluterveyskysely ja varhaiskasvatuksen lapset 4- v. neuvolatarkastuksen piirissä 100 %, Kunta10

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti, että

- opetustoimeen erityisesti perusopetuksen ryhmäkokojen kasvun hillitsemiseen, lisäys toimintamenoihin on 2.000.000 euroa vuodelle 2013,
- varhaiskasvatuksessa turvataan nykyiset perheiden valinnanmahdollisuudet.
- pitää sisällään lasten kulttuuripolun toteuttamiseen tarvittavat määrärahat opetusviraston budjettiin kirjattuna.

Operatiivisen palvelutuotantosopimuksen tavoitteet varhaiskasvatuksen tulosalueella

Mahdollistetaan monipuolinen ja korkeatasoinen kasvatus ja opetus	SPS:n strategiset tavoitteet	Perusresurssien turvaaminen Kaikille lapsille ja oppilaille taataan tasa-arvoiset kasvatus- ja opetusmahdollisuudet koko kaupungissa			
OPTS:n tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurantaan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Varhaiskasvatussuunnitelma on toiminnan kehittämisen ja ohjauksen väline	Varhaiskasvatussuunnitelma on käytössä jokaisessa ja perehdytyskoulutusta järjestetään <i>Koko henkilöstö</i>	Prosessin eteneminen	Asiakirja on käytössä jokaisessa yksikössä 1.8.2013 ja perehdytys on järjestetty vuoden loppuun mennessä	Henkilöstöresurssin kohdentaminen laadintaprosessiin ja koulutukseen	
Palveluohjauksella asiakas ohjataan tarvetta vastaavan palvelun piiriin	Asiakaan ohjauksen kehittämisen osana ASPA-hankeetta ja tilaajakokonaisuutta <i>Palvelujohtaja ja tulosaluejohtaja</i>	Kehittämishankkeen toteuttaminen ja toimintojen muuttaminen tavoitteiden mukaiseksi	Kehittämishanke toteutettu ja toimintamallin käyttöönotto on käynnistynyt elokuussa 2013	Resurssien kohdentaminen	Palvelukanavapiltointi-hanke ASPA-hanke
	Asiakas saa monipuolisesti tietoa palvelukokonaisuudesta päätöksensä tueksi <i>Tulosaluejohtaja</i>	Asiakaspalaute: Saamani palvelu on vastannut tarpeitani	Tavoitetaso 4 (asteikolla 1-5)	Ei lisäresurssia	
Laadunhallintajärjestelmällä varmistetaan tasalaatuisen palvelu	Palautejärjestelmä toimii laadunhallintaprosessin mukaisesti. Laadunhallintaprosessi on sidottu osaksi sopimusohjausta. Kehittämiskohteet nousevat arvioinnin pohjalta. <i>Tulosaluejohtaja ja ruotsinkielisten palveluiden johtaja</i>	CAF-laadunhallintajärjestelmä, varhaiskasvatuksen laatuksiteerit (Kuntaliitto 2010).	Prosessi on kuvattu ja käyttöönotto on alkanut, tavoitetaso 50–70 (CAF-arvioinnissa, pisteet 0-100)	Ei lisäresurssia, laaturyhmän työaika	

Avoimet palvelut tuottavat lapselle ja perheelle virikkeitä ja lisäävät hyvinvointia	Avoimia palveluja lisätään jokaisella palvelualueella <i>Tulosaluejohtaja ja päälliköt</i>	Asiakaspalaute. Käyttäjien määrä	Tavoitetaso 4 (asteikolla 1-5) Käyttäjien määrä lisääntyy 7 prosentilla verrattuna edelliseen vuoteen	Käynnistettäessä tarvitaan päällekkäistä resurssia, mutta pitkällä aikavälillä kokopäiväpaikkoja vapautuu Talousarviossa ei ole huomioitu toiminnan laajentamista	
Osaava henkilöstö mahdollistaa laadukkaan kasvu- ja oppimisympäristön sekä kasvatuksen lapselle	Mentorointitoiminta tukee työntekijää /asiantuntijaa työssään <i>Esimiehet ja koko tulosalueen henkilöstö</i>	Prosessin eteneminen / Suunnitelman laatimisen edistyminen	Suunnitelma laadittu mentorointitoiminnasta ja henkilöstön perehdyttäminen asiaan on käynnistynyt	Työajan osoittaminen mentorointitoiminnan käynnistämiseen	
	TVT osaamisen lisääminen ja käyttämisen mahdollisuuksien lisääminen <i>Esimiehet ja koko tulosalueen henkilöstö</i>	Laaditaan suunnitelma TVT osaamisen ja käytön lisäämiseksi	Suunnitelma valmis ja vaadittavat resurssit selvitetty	Vaatii välineistön lisäystä – ei resursseja vuodelle 2013	Molla -hanke
Lisätään perheiden vaikutusmahdollisuuksia palvelun suunnittelussa	Selvitetään painotetun toiminnan tarve <i>Palvelujohtaja ja tulosaluejohtaja</i>	Kuntalaiskysely ja resurssitarpeen kartoitus	Kyselytoteutettu ja resurssit kartoitettu seuraavan talousarvion laadintaa varten	Selviää kartoituksen myötä	
	Perustetaan asiakasraati yhteistyömuodoksi <i>Tulosaluejohtaja</i>	Perustamisprosessin eteneminen	Asiakasraadın toimintaperiaatteet on luotu ja toiminta käynnissä	Ei lisäresurssia	

Kehitetään ennaltaehkäisevää toimintaa ja hyvinvointia	SPS:n strategiset tavoitteet	Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen antamiseen tarvittavat perusresurssit varmistetaan erityisesti oppilaan lähikoulussa ja varhaiskasvatuksessa jatketaan mallin jalkauttamista Varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän työn kehittäminen osana perus-toimintaa ja yhteis-työssä muiden tahojen kanssa			
OPTS:n tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurantaan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Osallistuminen ennaltaehkäisevään työhön muiden toimijoiden kanssa	Hankeissa kehitettyjen toimintamallien juurruttaminen ja uusiin kehityshankkeisiin osallistuminen. <i>Tulosalueen henkilöstö</i>	Prosessikuvaus	Prosessikuvauksen mukainen toiminta	Ei resurssitarvetta, toimintatapojen muutos, hankerahoitusten hyödyntäminen	Remontti-hankkeen Turun hankkeet, esim. Puhku
Varhaiskasvatuksessa tunnistetaan tuen tarve ja käynnistetään tarvittavat tukitoimet	Perusopetuslain mukainen YTE-malli käytössä myös varhaiskasvatuspalveluissa ja painopiste siirtyy yleiseen tukeen Esimiesten perehdyttäminen YTE-malliin <i>Varhaiserityiskasvatuksesta vastaava</i>	Tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten määrä Esimiesten osallistuminen YTE-perehdytystilaisuuksiin	Erityisen tuen piirissä olevien lasten määrä vähenee Esimiehet pystyvät tukemaan oman yksikönsä henkilöstöä varhaisen tuen tarpeen havaitsemisessa ja tuen toteuttamisessa	Olemassa olevien resurssien kohdentaminen Päivähoidon tarkastajan työpanos perehdytysten suunnittelussa ja toteuttamisessa	
	Varhaiserityiskasvatuksen osaamisen lisääminen <i>Tulosaluejohtaja</i>	Toteutuneet vakanssi muutokset ja sen myötä toteutettu uudelleen organisointi	Vakanssi muutokset tehty ja toimintamallin muutos kuvattu		

Kasvatuskump-panuus tukee lapsen kasvua	Koulutetaan kasvatuskump-panuuskouluttajia, vuosittain 6 hlö <i>Koulutusvastaava</i>	Sisäiseen koulutukseen osallistuneiden määrä	Noin 15 % henkilökunnasta koulutettu 5 vuoden sisällä	Sijaistarve ryhmiin koulutuksien ajaksi (6 pv/ hlö)	
Tasa-arvon ja osallisuuden lisääminen	Kaikille maahanmuuttajataustaisille lapsille laaditaan kieliohjelma ja henkilökunta on koulutettu ohjelman laatimiseen ja sen toteutukseen	Ohjelman toteuttaminen ja henkilöstökoulutus	Jokaiselle ko. kohde-ryhmään kuuluvalle lapselle on laadittu suunnitelma ja jokaisessa lapsiryhmässä jossa on maahanmuuttajataustaisia lapsi on koulutuksen saanut työntekijä	Koulutus- ja sijaisresurssit	TASE-hanke
	Lapsiryhmästä havaitaan ”hiljaiset” lapset ja toteutetaan mahdolliset toimenpiteet	Lapsibarometri	Kaikissa ryhmissä tehdään lapsibarometri	Ei lisäresurssin tarvetta	
	Kasvatuskulttuurin tutkiminen varhaiskasvatuksessa poikien ja tyttöjen näkökulmasta	Erilaiset selvitykset ja kyselyt (tarjotaan opiskelijoiden opinnäytetöiden aiheiksi).	Saadaan selville tukevatko kasvatuskäytännöt poikien ja tyttöjen tasapuolista kasvatuskulttuuria. Saadaan selville, ilmeneekö tyttöjen ja poikien viihtymisessä päivähoidossa eroja ja mahdollistuvatko lasten kiinnostuksen mukaiset erilaiset leikit ja toiminnot päivähoidossa.	Ei lisäresurssin tarvetta.	

Toiminnan tehosi- tami- nen/resurssien tasapainoinen ohjaus	SPS:n strategiset tavoitteet	Palveluorganisaatio ja toiminnan rakenteet tukevat tehokkaasti lasten kasvatusta ja opetusta			
Tieto- ja viestintäteknologian käytön lisääminen					
Toiminta ja resurssit ovat tasapainossa					
OPTS:n tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavutamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurataan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Henkilöstöresurssit ovat tehokkaassa käytössä	Henkilöstöresurssit on kohdennettu perustehtävän palveluntarpeen (kasvatus- ja opetus) mukaisesti. Henkilökunnan liikkuvuus. <i>Tulosaluejohtaja</i>	Effican tiedot kirjattu oikein. Effican hyödyntäminen resurssiseurannassa. htv seuranta	100 % täyttöaste	Resurssitarve seuraa perustehtävän mukaisesti palvelutarvetta (jatkuva arviointi)	
Toimitaan tehokkaasti kumppaneina yksityisten palveluntuottajien kanssa	SPS:n mukaisesti osa päivähoitopalveluista tuotetaan yksityisessä palvelutuotannossa ja palvelu. <i>Palvelujohtaja</i>	Palvelusetelin piirissä olevien lasten lukumäärä	yksityinen tuotanto 24 % oma tuotanto 76 %	Resurssien kohdentaminen	PSOP -hanke
Kehitetään talouden suunnittelua, toteutusta ja seuranta	Tuotteet määritellään ja kustannukset kohdennetaan. <i>Tulosaluejohtaja, palvelujohtaja, talouspalvelut</i>	Palvelut on tuotteistettu ja kustannukset ovat selkeästi vertailtavissa	Tuotteistus suoritettu.	Ei resurssitarvetta	Suoriteperusteinen budjetointi

Kestävä kehitys	SPS:n strategiset tavoitteet	Ilmasto- ja ympäristöohjelman toteuttaminen			
		Vastuullisuuden lisääminen osana perustoimintaa			
OPTS:n tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurantaan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Kestävän kehityksen toimintakulttuurin luominen	Ekotukihenkilö toimii jokaisessa yksikössä ja tukee/ohjaa henkilöstöä tavoitteen mukaiseen toimintaan <i>Yksikön esimies</i>	Vastuuhenkilöt/yksikkö	Jokaisessa yksikössä on vastuuhenkilö	Perehdyttämiskoulutuksesta tulee kustannuksia	
Hankinnat toteutetaan kestävästi ja kustannustehokkaasti	Hankinnoissa ja palvelujen ostoissa noudatetaan hankintaohjeistusta ja toimitaan kustannustehokkaasti ta:n puitteissa <i>Hankintoja tekevä henkilöstö</i>	Ta:n toteuma, kestävään hankintaan siirtyminen	Talousarvio toteutuu suunnitellusti, kestävään hankintaan on kiinnitetty huomiota	Olemassa olevat hankintaresurssit	

Seuraavaa lomaketta hyödynnetään yksikkötasolla suunniteltaessa ja arvioitaessa toimintaa tämän sopimuksen keskeisten tavoitteiden osalta.

VARHAISKASVATUSYKSIKÖN TOIMINTAVUODEN KESKEISET TAVOITTEET

Yksikkö		Toimintakausi kevät 2013	
Toimintavuoden keskeiset tavoitteet	Arviointikriteeri, mittari	Tavoitetaso ja toimenpiteet	Toteutumisen arviointi, tulokset
Palautejärjestelmä toimii laadunhallintaprosessin mukaisesti. Laadunhallintaprosessi on sidottu osaksi sopimusohjausta. Kehittämiskohteet nousevat arvioinnin pohjalta.	CAF-laadunhallintajärjestelmä, varhaiskasvatuksen laatukriteerit (Kuntaliitto 2010).	Prosessi on kuvattu ja käyttöönotto on alkanut, tavoitetaso 50-70 (CAF-arvioinnissa, pisteet 0-100) Yksikkötasolla: asiakaspalautte, hoidon aloituksen palaute, Kunta10, osaamiskartoitukset, kehityskeskustelut	Kevät 2013: Syksy 2013:
Lisätään perheiden vaikutusmahdollisuuksia palvelun suunnittelussa	Perustetaan asiakasraati yhteistyömuodoksi	Asiakasraadin toimintaperiaatteet on luotu ja toiminta käynnissä Yksikkötasolla: keväällä vanhempainillassa käsitellään yksikön asiakaspalaute → yhteen- veto esimiespäivään kesäkuussa	Kevät 2013: Syksy 2013:
Pienryhmätoiminta	Yksikön lähtötaso:	Yksikkötason tavoite: Tavoitteeseen etenemisen askeleet:	Kevät 2013: Syksy 2013:
Lapsen hyvinvoinnin lisääminen, liikunta	Yksikön lähtötaso ¹ :	Yksikkötason tavoite: Tavoitteeseen etenemisen askeleet:	Kevät 2013: Syksy 2013:
Mentorointitoiminta tukee työntekijää/ asiantuntijaa työssään	Mentorointisuunnitelma laadittu. Yksikön lähtötaso ² :	Yksikkötason tavoite: Tavoitteeseen etenemisen askeleet:	Kevät 2013: Syksy 2013:
Edellisten lisäksi syksyllä 2013:			
Varhaiskasvatuksessa tunnistetaan tuen tarve ja käynnistetään tarvittavat tukitoimet	Perusopetuslain mukainen YTE-malli käytössä myös varhaiskasvatuspalvelussa ja painopiste siirtyy yleiseen tukeen	Varhaiskasvatussuunnitelmassa kuvatut toimenpiteet ovat käytössä	Syksy 2013:
Päivitetty varhaiskasvatussuunnitelma otettu käyttöön	Varhaiskasvatussuunnitelma käyty läpi aluella	Yksiköitten varhaiskasvatussuunnitelmat alu- eiden päämäärillä vilm. lokakuussa 2013	Syksy 2013:
Arviointipäivämäärä kevät: Arvioinnin suorittaja:	Arvioinnin päivämäärä syksy: Arvioinnin suorittaja:		

¹ saadaan osaamiskartoituksesta sivuilta 3 ja 4
² kuvataan perehdyttämisen tilanne yksikkötasolla

Allekirjoitukset

Turussa 1.1.2013

Lasten kasvatuksen ja opetuksen
pääprosessin puolesta

Vesa Kulmala
Palvelujohtaja

Pääprosessin tulosalueen puolesta

Maija-Liisa Rantanen
Tulosaluejohtaja
Varhaiskasvatus

Timo Jalonen
Toimialajohtaja

Ennuste 2013

Päivähoidon piirissä olevat lapset 2006-2013

Sisältää oman tuotannon, yksityisen tuotannon (maksusitoumus, palveluseteli ja yksityisen hoidon tuki).

Tilastossa ei ole mukana avoimia palveluja eikä kotihoidon tukea.

Huhtikuusta joulukuuhun 2013 on ennuste.

